

עפ"א 13255/02/16 - א.ע. סמארה בע"מ נגד הוועדה המקומית לתכנון ובניה בקעת בית הכרם

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 13255-02-16 א.ע. סמארה בע"מ נ' ועדה מקומית לתכנון ובניה בקעת בית הכרם
תיק חיצוני:

לפני כבוד השופטת תמר שרון נתנאל
המערערת
א.ע. סמארה בע"מ

נגד
המשיבה
הוועדה המקומית לתכנון ובניה בקעת בית הכרם

פסק דין

1. לפניי ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום בקריות (כבוד השופטת הבכירה רמה לאופר-חסון), מיום 22.12.15 (הכרעת דין וגזר דין) בתיק תו"ב 7766-10-10 (להלן: "**פסק דין קמא**"), אשר הרשיע את המערערת בעבירות של ביצוע עבודות בלא היתר ושימוש במקרקעין בניגוד לייעודם, כשביצוע העבודה/השימוש טעונים היתר, עבירות לפי סעיפים 145(א)(2), 145(א)(3), 204(א), 208 ו- 218 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן: "**החוק**").

בערעורה טוענת המערערת, שבניהול ההליך על ידי בימ"ש קמא נפלו פגמים מהותיים, המצדיקים זיכוייה מהעבירות שיוחסו לה בכתב האישום ולחילופין מצדיקים הם ביטול הכרעת הדין וגזר הדין והחזרת התיק לבימ"ש קמא, על מנת שידון בו מחדש.

לחילופי חילופין מבקשת המערערת, לבטל את גזר הדין ולהורות על החזרת התיק לבימ"ש קמא, בפני מותב אחר, אשר ישמע טיעונים לעונש ויגזור את הדין מחדש.

2. טענתה העיקרית של המערערת היא, שבימ"ש קמא הכריע את הדין, לאחר שמיעת טענות מקדמיות בלבד, ללא שהמערערת נתנה תשובה לגוף כתב האישום המתוקן שהוגש לתיק.

לאחר שבחנתי את ההליך בבימ"ש קמא ונתתי דעתי לטענות ב"כ הצדדים, סבורה אני שהדין עם המערערת. מעיון בפרוטוקולים של הדיונים שהתקיימו בבימ"ש קמא מצאתי, כי בימ"ש קמא דחה את הטענות המקדמיות ובאותה נשימה הכריע את הדין והרשיע את המערערת, ללא שעובר לכך קוימה הקראה, כסדרה. לפיכך, על אף הזמן השנים הרבות שעברו מאז הגשת כתב האישום, אינני רואה מנוס מקבלת הערעור והחזרת התיק

לבימ"ש קמא, על מנת שידון בתיק מחדש, מהשלב שלאחר הכרעה בטענות המקדמיות שהעלה הסנגור.

3. כתב האישום המקורי בתיק קמא הוגש ביום 3.10.2010. לאחר הליכים שנמשכו שנים ושאלן צורך לפרטם, הוגש כתב אישום מתוקן.

בכל הפרוטוקולים שנרשמו בבימ"ש קמא לא מצאתי שקיים הליך של הקראה, לא של כתב האישום המקורי ולא של כתב האישום המתוקן. אמנם, הסנגורים שייצגו את המערערת (ובזמנו - גם את מנהלה שבינתיים הלך לעולמו וההליך נגדו הופסק), התייחסו, בטיעוניהם, לכתב האישום, אולם התייחסות זו לא נעשתה במסגרת הקראה, אלא במסגרת דיון בו העלו הסנגורים את הטענות המקדמיות שבפיהם, לעניין יעוד המקרקעין והשימושים המותרים בהם.

4. אציין, כי לא נעלם מעיניי, שבישיבת יום 11.6.12 נקבע התיק "להקראה נוספת", אך עיון בפרוטוקולים שלפני כן מעלה, כי לא קוימה כל הקראה. בישיבה שלאחר מכן (שהתקיימה ביום 30.1.13), שוב ביקש התובע לבדוק את טענות הסנגור ונקבעה תזכורת פנימית לקבלת עמדת התביעה לעניין טענות ההגנה.

ישיבות רבות התקיימו ונדחו על מנת שהמאשימה תלבן, בינה לבינה, את טענות ההגנה בדבר ייעודם של המקרקעין והשימוש המותר בהם, תוך שהתיק נקבע, מפעם לפעם, לתזכורת תביעה, עד שבסופו של דבר הוגש כתב אישום מתוקן.

בישיבה נוספת (שהתקיימה ביום 9.12.13), שב הסנגור והתייחס לשאלה באילו חלקות נעשה שימוש וטען כי אין צורך בהיתר לשימוש שנעשה בחלקה 3. בסיום טיעונו הקצר אמר הסנגור: **"אם חברי רוצה לצמצם כתב האישום לשימוש שנעשה בחלקה 3 ניתן להגיש סיכומים בכתב בנקודה זו"** (ההדגשה אינה במקור).

גם טיעון זה לא נעשה במסגרת הקראה, אלא, שוב, במסגרת טיעונים מקדמיים. בישיבה זו נקבע התיק להוכחות ליום 7.4.14. לאחר דחיות, מסיבות שונות, נקבעה שמיעת הראיות ליום 29.4.15. אציין, כבר כאן כי, בסופו של דבר, כלל לא נשמעו ראיות בתיק.

בהמשך, נפטר מנהלה של המערערת ולאחר הסדרה מחדש של ייצוג המערערת, שוב לא קוימה הקראה, סנגורה של המערערת שב והעלה טענות לעניין המקרקעין והתובע שוב ביקש שהות לבדוק טענות אלה. בישיבה שלאחר מכן (שהתקיימה ביום 7.9.15), ביקשו ב"כ הצדדים שהות אחרונה על מנת להגיע להבנות.

לאחר דחיות נוספות (בשל אי התייצבות ב"כ המערערת), הוגש כתב אישום מתוקן (בישיבת יום 3.12.15). שוב

הועלו אותן טענות מקדמיות, לפיהן השימוש אינו מצריך היתר והסנגור ביקש להגיש סיכומים בעניין זה. התיק נקבע להמשך דיון ליום **22.12.15**.

בישיבת יום 22.12.15 הושמעה הכרעת דין.

5. כאמור, לא מצאתי ולו פרוטוקול אחד בו נכתב שכתב האישום הוקרא לנאשמים, או שהסנגור אישר זאת ולא מצאתי ולו פרוטוקול אחד, בו נמסרה התייחסות לכל עובדות כתב האישום, כפי שצריך היה להיעשות.

6. משפט פלילי נפתח בהקראת כתב האישום לנאשם, כפי שמורה סעיף 143 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: "**החסד"פ**"), שזו לשונו:

"בתחילת המשפט יקרא בית המשפט את כתב האישום באזני הנאשם, ויסביר לו, אם ראה צורך בכך, את תכנו, אולם רשאי בית המשפט לא לעשות כן לגבי נאשם המיוצג על ידי סניגור, אם הודיע הסניגור לבית המשפט, כי קרא את כתב האישום באזני הנאשם והסביר לו את תכנו, ואם אישר הנאשם את ההודעה; דברי הנאשם וסניגורו יירשמו בפרוטוקול".

הנה כי כן, על ביהמ"ש לקרוא באזני הנאשם את כתב האישום ולהסבירו, אם ראה צורך בכך וכאשר הנאשם מיוצג ניתן להסתפק בהודעת הסניגור כי כתב-האישום הוקרא לנאשם והוסבר לו, והנאשם אישר זאת. ראו: ע"פ (מחוזי, תל-אביב-יפו) 71931/05 **שלומי בן יוסף אוהיון נ' מדינת ישראל**, (19/11/2006).

אכן, אין להקפיד בעניין זה על קוצו של יוד וגם אם לא מולאו תנאי סעיף 143 לחסד"פ ככתבם וכלשונם, יכול שייקבע שהתקיימה הקראה. המבחן הוא מהותי ולא טכני [ראו: בש"פ 1948/03 **שמואל שילון נ' מדינת ישראל**, פ"ד נז(2) 869 (2003)].

7. אלא, שבענייננו, לא קיים **כלל** ההליך הבסיסי הנדרש, בו מוודא ביהמ"ש שהנאשם קרא את כתב האישום ומבין אותו (בין ישירות עם הנאשם ובין מפי הסנגור) וכלל לא ניתנה תשובה לכתב האישום, אלא הועלו טענות מקדמיות.

הפגם, במקרה דנן, אינו פגם טכני, אלא פגם מהותי, היורד לשורשו של ההליך הפלילי ולזכויותיו של נאשם. בהקשר זה לא למותר להזכיר, כי בשלב כלשהו, במהלך הדיונים, קבע בימ"ש קמא את התיק לשמיעת הוכחות, אך בסופו של דבר ניתנה הכרעת דין לאחר דיון בטענות המקדמיות בלבד.

לקיום הליך הקראה נודעת, במקרה זה, חשיבות מיוחדת, זאת - גם ואולי במיוחד, נוכח ניסוחן (החלופי) של

עובדות מסוימות בכתב האישום, ניסוח שהוא, כשלעצמו, פגום. גם נוכח כך ונוכח העובדה שהסנגור התייחס בטיעוניו המקדמיים לייעוד המקרקעין ולשימושים המותרים בו ולא התייחס כלל למבנים המצויים על המקרקעין ומשום שעל פי החלטת בימ"ש קמא, המתייחסת לטענות המקדמיות (שניתנה במסגרת הכרעת הדין), השימוש במבנים, האמור בכתב האישום, הוא שהופך את השימוש במקרקעין (חלקה 3) לבלתי חוקי, נודעת חשיבות יתירה למתן תשובת המערערת למבנים האמורים בכתב האישום ולשאלה אם היא עושה בהם שימוש.

אכן, אין ספק שהסנגורים הבינו את כתב האישום ואילו היה מדובר רק בשאלה אם המשפט החל, ניתן היה להשיב על כך בחיוב, אולם העובדה שלא בוצעה הקראה, לא ניתנה תשובה לכתב האישום והדין הוכרע לאחר דיון בשאלות המקדמיות בלבד, מחייבת קבלת הערעור.

8. סופו של דבר - בנסיבות האמורות לעיל, אין מנוס מביטול הכרעת הדין וגזר הדין וכך אני מורה.

העניין יוחזר לבימ"ש קמא, על מנת שימשיך וידון בו מהשלב שלאחר ההחלטה בטענות המקדמיות, יקיים הקראה כסדרה ועל פי תשובת המערערת לכתב האישום ימשיך וישמע את התיק.

9. המזכירות תמציא פסק דין זה לב"כ הצדדים וכן לשופטת קמא, על מנת שתקבע דיון בתיק, במועד מוקדם ככל האפשר.

ניתן היום, כ"ו אדר א' תשע"ו, 06 מרץ 2016, בהעדר הצדדים.